

European Commission against Racism and Intolerance
Commission européenne contre le racisme et l'intolérance

CRI(2016)15
Version suédoise
Swedish version

**EUROPEISKA KOMMISSIONEN MOT RASISM
OCH INTOLERANS (ECRI)**

**ALLMÄN POLICYREKOMMENDATION NR 15
OM ATT BEKÄMPA HATRETORIK**

ANTAGEN DEN 8 DECEMBER 2015

Strasbourg, 21 mars 2016

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Europeiska kommissionen mot rasism och intolerans (ECRI) som

bekräftat den fundamentala betydelsen av yttrandefrihet och åsiktsfrihet, tolerans och respekt för varje människas lika värde för ett demokratiskt och pluralistiskt samhälle,

erinrar om att yttrandefriheten och åsiktsfriheten trots allt inte är obetingade rättigheter och att de inte får utövas i konflikt med andra människors rättigheter,

ytterligare erinrar om att Europa på grund av sin historia har en skyldighet att minnas, vara på sin vakt mot och bekämpa framväxande rasism, rasdiskriminering, könsdiskriminering, sexism, homofobi, transfobi, xenofobi, antisemitism, islamofobi, antiziganism och intolerans, liksom folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelser samt offentligt förnekande, trivialisering, berättigande av eller överseende med sådana brott,

erinrar om att denna skyldighet att minnas, vara på sin vakt och bekämpa är en integrerad del av arbetet för att skydda och främja universella och odelbara mänskliga rättigheter, för att försvara varje människas rättigheter,

noterar de olika sätt som hatretorik kan definieras och uppfattas på nationellt och internationellt, och de olika former hatretorik kan ta,

anser att hatretorik i denna allmänna policyrekommendation ska förstås som alla former av stöd för, främjande av eller uppvigling till svartmålande, hat eller förtal av en person eller en grupp av personer, liksom alla former av trakasserier mot, förolämpande, negativ stereotypisering, stigmatisering av eller hot mot en sådan person eller grupp av personer, samt försvar av alla nämnda

uttryck på grund av "ras",¹ hudfärg, härstamning, nationell eller etnisk härkomst, ålder, funktionsnedsättning, språk, religion eller tro, kön, genus, könsidentitet, sexuell läggning eller andra personliga egenskaper eller tillstånd,

är medveten om att hatretorik kan komma till uttryck som offentligt förnekande av, trivialisering av, berättigande av eller överseende med folkmord, brott mot mänskligheten eller krigsförbrytelser fastställda i domstol eller som glorifiering av människor som dömts för dessa brott,

även är medveten om att olika uttryck som sårar, chockerar eller stör inte enbart av den orsaken kan klassificeras som hatretorik och att åtgärder mot hatretorik ska syfta till att skydda individer och grupper av individer snarare än vissa övertygelser, ideologier eller religioner,

är medveten om att hatretorik kan återspegla eller stödja en felaktig uppfattning om att användaren på något vis står ovan den person eller den grupp av personer som hatretoriken riktas mot,

är medveten om att hatretorik kan ha som avsikt att uppvigla, eller rimligtvis kan förväntas uppvigla andra till våldshandlingar, hot, fiendtlighet eller diskriminering av dem som hatretoriken riktas mot och att detta är en särskilt allvarlig form av hatretorik,

är medveten om det allvarliga hot som hatretorik utgör mot sammanhållningen i ett demokratiskt samhälle, skyddet av de mänskliga rättigheterna och

¹ Eftersom alla människor hör till samma art avvisar ECRI alla teorier som utgår från att det finns olika raser. I denna rekommendation använder ECRI ändå begreppet "ras" för att garantera att de personer som ofta och felaktigt uppfattas höra till en annan ras inte ska exkluderas från det skydd som rekommendationen erbjuder.

rättsstatsprincipen, men inser samtidigt behovet av att se till att åtgärder mot hatretorik inte missbrukas för att tysta ner minoriteter eller undertrycka kritik av den officiella politiska linjen, politisk opposition eller religiösa övertygelser,

är medveten om att hatretorik som riktar sig mot kvinnor är särskilt problematisk och allvarlig både när den utgår från kön, genus och/eller könsidentitet och när den kombineras med en eller flera andra kvinnorelaterade egenskaper,

är medveten om att hatretoriken verkar tillta, särskilt i elektroniska medier som ökar dess genomslagskraft, men att den exakta omfattningen är okänd på grund av bristen på systematisk rapportering och insamling av data om förekomsten, och att detta måste åtgärdas, särskilt genom lämpligt stöd till dem som utsätts för eller påverkas av den,

är medveten om att okunnighet och bristande mediekompetens, utanförskap, diskriminering, indoktrinering och marginalisering kan utnyttjas för att uppmuntra till hatretorik utan att den som använder det till fullo förstår handlingens verkliga karaktär eller konsekvenser,

framhåller vikten av utbildning för att avvärja de missuppfattningar och den vilseledande information som utgör basen för hatretorik, och behovet av att denna utbildning riktar särskilt till unga,

beaktar att ett viktigt sätt att bemöta hatretoriken är direkt konfrontation och fördömande genom en motreaktion som tydligt visar hatretorikens destruktiva och oacceptabla natur,

beaktar att politiker, religiösa ledare och andra ledare i samhället och offentligheten bär ett särskilt ansvar på grund av sin förmåga att påverka stora grupper människor,

är medveten om den särskilda roll alla former av medier, både elektroniska och andra, kan spela både i att sprida och bekämpa hatretorik,

är medveten om hatretorikens skadliga inverkan på dem den riktar mot, risken för alienation och radikaliserings hatretoriken kan orsaka och den skadliga inverkan på sammanhållningen i samhället, om problemet inte åtgärdas,

inser att självreglering och frivilliga förhållningsregler kan vara ett effektivt sätt att förebygga och fördöma hatretorik och att detta bör uppmuntras,

betonar vikten av att de som utsätts för hatretorik själva kan bemöta den genom att argumentera mot den och fördöma den, och genom att vidta rättsliga åtgärder hos behöriga domstolar eller myndigheter,

beaktar att straffrättsliga förbud inte i sig räcker för att eliminera hatretoriken och inte heller alltid är lämpliga, men samtidigt är övertygad om att hatretorik i vissa omständigheter bör kriminaliseras,

erinrar om testet med sex kriterier som ingår i handlingsplanen från Rabat om förbud av allt främjande av nationalhat, rashat eller religiöst hat, som innebär uppvigling till diskriminering, fiendskap eller våld, och är övertygad om att straffrättsliga förbud är nödvändiga när hatretoriken syftar till, eller rimligtvis kan antas syfta till att uppvigla till våldsdåd, hot, fientlighet eller diskriminering mot dem den riktar mot,

betonar vikten av att inte understödja organisationer som möjliggör hatretorik och behovet av att förbjuda organisationer som gör det när hatretoriken syftar till eller rimligtvis kan antas syfta till att uppvigla till våldsdåd, hot, fientlighet eller diskriminering,

betonar att klagomål om hatretorik bör utredas snabbt och effektivt och oskäligt restriktiva tolkningar av bestämmelser om hatretorik bör undvikas,

erinrar om att även om skyldigheten enligt internationell rätt att kriminalisera vissa former av hatretorik gäller alla människor, fastställdes den för att skydda medlemmar av utsatta grupper, och noterar med oro att dessa grupper i oproportionerligt stor skala kan ha blivit

föremål för rättsprocesser eller att de angivna brotten har använts mot dem av fel orsaker,

erinrar om att ECRI fokuserar på hatretorik på basis av "ras", hudfärg, språk, religion, nationalitet, nationell eller etnisk härkomst, könsidentitet eller sexuell orientering, men beaktar att hatretorik också kan utgå från alla de andra faktorer som nämnts och att rekommendationerna i denna text ska tillämpas *mutatis mutandis*,

rekommenderar att medlemsstaternas regeringar

1. **ratificerar tilläggsprotokollet till konventionen om IT-relaterad brottslighet rörande kriminalisering av gärningar av rasistisk och främlingsfientlig natur som begåtts med hjälp av ett datorsystem, ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter och Europakonventionens protokoll nr 12, om de inte redan gjort det;**
2. **återtar alla reservationer till artikel 4 i den internationella konventionen om avskaffande av alla former av rasdiskriminering och till artikel 20 i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och erkänner FN:s kommitté för avskaffande av rasdiskriminering som behörig att ta emot och behandla anmälningar från individer eller grupper av individer enligt artikel 14;**
3. **strävar efter att identifiera vilka omständigheter som ger upphov till hatretorik som fenomen och vilka olika former hatretoriken kan ta, och mäter dess omfattning och den skada som den orsakar med syfte att varna för och förebygga hatretorik och att minska och lindra den skada som orsakas, och i enlighet med detta**
 - a. utvecklar pålitliga verktyg för detta ändamål,
 - b. ser till att det finns myndigheter med ansvar för att använda dessa verktyg och kontrollera att de används rätt,
 - c. ser till att insamlandet av information om hatretorik inte begränsas till det straffrättsliga området,
 - d. ser till att den insamlade informationen specificeras på ett ändamålsenligt sätt,
 - e. stöder civilsamhället, likabehandlingsorgan och nationella institutioner för de mänskliga rättigheterna i deras arbete för att bevaka hatretorik, och främjar samarbete kring denna uppgift mellan dessa och offentliga myndigheter,

- f. stöder forskning som analyserar vilka omständigheter som ger upphov till hatretorik och till dess olika former,
- g. regelbundet sprider information om förekomsten av hatretorik, dess olika former och vilka omständigheter som ger upphov till hatretorik, både till berörda offentliga myndigheter och till allmänheten, och
- h. drar nytta av resultaten av bevakning och forskning för att utveckla strategier för att bekämpa hatretorik,

4. förhåller sig beslutsamt inte bara till att höja den allmänna medvetenheten om vikten av respekt för pluralism och om det hot som hatretorik utgör, utan också till att påvisa hatretoriakens felaktiga utgångspunkter och dess oacceptabla natur, för att varna för och förebygga hatretorik, och i enlighet med detta

- a. förespråkar bättre förståelse för behovet av mångfald och dialog inom ramarna för demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstaten,
- b. förespråkar och visar exempel på ömsesidig respekt och förståelse i samhället,
- c. möjliggör och visar exempel på interkulturell dialog,
- d. motarbetar vilseledande information, negativ stereotypisering och stigmatisering,
- e. utvecklar särskilda utbildningsprogram för barn, ungdomar, tjänstemän och för allmänheten samt stärker lärares och pedagogers kompetens för detta ändamål;
- f. understöder icke-statliga organisationer, likabehandlingsorgan och nationella institutioner för de mänskliga rättigheterna i deras arbete mot hatretorik;
- g. uppmuntrar snabba reaktioner mot hatretorik av offentliga personer, särskilt politiker, religiösa ledare och andra ledare i samhället, inte bara genom fördömanden utan också genom att stärka de värderingar den hotar,
- h. uppmuntrar dem som gör sig skyldiga till hatretorik att ta avstånd från den och förkasta den, och hjälper dem att lämna grupper som utövar hatretorik;
- i. samordnar i mån av möjlighet alla dessa insatser med andra staters och internationella organisationers strävanden,

5. erbjuder både individuellt och kollektivt stöd till dem som utsätts för hatretorik, och i enlighet med detta

- a. strävar efter att genom rådgivning och handledning hjälpa de utsatta att handskas med trauman och skamkänslor orsakade av hatretoriken;

- b. ser till att de utsatta är medvetna om sina rättigheter att få ersättning genom administrativa eller civil- och straffrättsliga åtgärder och att de inte hindras från att utöva denna rättighet genom hot, bristande kunskap, fysiska eller emotionella hinder eller bristande medel,
- c. uppmuntrar och möjliggör att de utsatta och de som bevitnar hatretorik kan rapportera det,
- d. bestraffar skadlig behandling eller trakasserier av personer som klagat på eller rapporterar hatretorik; och
- e. visar solidaritet med och erbjuder långsiktigt stöd till personer som utsätts för hatretorik;

6. erbjuder offentliga och privata institutioner (inklusive förtroendevalda organ, politiska partier, läroinrättningar, kultur- och idrottsorganisationer) stöd för självreglering som metod för att bekämpa hatretorik, och i enlighet med detta

- a. uppmuntrar införandet av lämpliga förhållningsregler som gör det möjligt att avstänga en anställd på viss tid eller vidta andra åtgärder om reglerna bryts, samt av effektiva rapporteringskanaler,
- b. uppmuntrar politiska partier att underteckna De europeiska politiska partiernas stadga för ett icke-rasistiskt samhälle,
- c. främjar övervakning av vilseledande information, negativ stereotypisering och stigmatisering,
- d. uppmuntrar till entydigt fördömande av brott mot dessa regler,
- e. stöder lämplig utbildning om innebörden och de negativa effekterna av hatretorik samt om olika sätt att motarbeta den, och
- f. förespråkar och stöder inrättandet av klagomekanismer,

7. utnyttjar sina befogenheter att styra medier (inklusive internetleverantörer, företag som förmedlar internetjänster och sociala medier) för att främja verksamhet som motarbetar hatretorik och utmanar dess ställning, och säkerställer samtidigt att denna verksamhet inte kränker yttrandefriheten eller åsiktsfriheten, och i enlighet med detta

- a. garanterar att de befintliga befogenheterna för detta ändamål utnyttjas effektivt och tar samtidigt i beaktande mekanismer för självreglering;
- b. uppmuntrar införande och användning av lämpliga förhållningsregler och/eller användarvillkor samt effektiva kanaler för rapportering,
- c. uppmuntrar att användning och spridande av hatretorik övervakas och fördöms;

- d. uppmuntrar till att vid behov begränsa innehåll, använda filterprogram eller annan teknik,
- e. uppmuntrar lämplig utbildning för redaktörer, journalister och andra som arbetar inom media om vad hatretorik är, hur den används och hur den kan bemötas,
- f. förespråkar och stöder inrättandet av klagomekanismer, och
- g. uppmuntrar personer som arbetar inom media att värna om pressetiketen;

8. reder ut tillämpningsområdet och tillämpligheten för det civil- och förvaltningsrättsliga ansvaret vid hatretorik som syftar till eller som rimligtvis kan antas syfta till att uppvigla till våldshandlingar, hot, fientlighet eller diskriminering mot dem hatretoriken riktar sig mot, med beaktande av yttrande- och åsiktsfriheten, och i enlighet med detta

- a. fastställer vilka särskilda skyldigheter upphovsmakare till hatretorik, internetleverantörer, webbforum, webbhotell, förmedlare av internetjänster, plattformar för sociala medier, bloggmoderatorer och andra i liknande roller har när det gäller hatretorik,
- b. ser till att det finns ett bemyndigande att, med tillstånd eller godkännande av domstol, kräva att hatretorik avlägsnas från material tillgängligt på internet och att blockera webbplatser med hatretorik,
- c. ser till att det finns ett bemyndigande att, med tillstånd eller godkännande av domstol, kräva att media (inklusive internetleverantörer, förmedlare av internetjänster och plattformar för sociala medier) publicerar ett erkännande att något de har publicerat varit hatretorik,
- d. ser till att det finns ett bemyndigande att, med tillstånd eller godkännande av domstol, förbjuda spridning av hatretorik och att kräva att identiteten hos personer som gjort det avslöjas,
- e. garanterar offren för hatretorik, likabehandlingsorgan, nationella institutioner för de mänskliga rättigheterna och berörda icke-statliga organisationer möjligheten att inleda förfaranden för att avskaffa hatretorik, att kräva erkännande när hatretorik har publicerats eller att förbjuda att den sprids och att kräva att identiteten hos dem som sprider hatretorik avslöjas, och
- f. erbjuder lämplig utbildning åt domare, jurister och tjänstemän som handlägger ärenden som rör hatretorik och möjliggör utbyte av god praxis-

9. **avbryter allt finansiellt stöd och andra former av offentligt stöd till politiska partier och andra organisationer som utövar hatretorik eller inte ålägger medlemmar som utövar hatretorik påföljder och, med respekt för föreningsfriheten, reglerar en möjlighet att förbjuda eller upplösa sådana organisationer, oberoende av om de får någon form av offentligt stöd, om deras hatretorik syftar till eller rimligtvis kan anses syfta till att uppvigla till våldshandlingar, hot, fientlighet eller diskriminering,**
10. **vidtar lämpliga och effektiva åtgärder mot offentlig hatretorik som syftar till eller rimligtvis kan antas syfta till att uppvigla till våldshandlingar, hot, fientlighet eller diskriminering mot dem hatretoriken riktar sig mot, genom att utnyttja straffrätten, ifall ingen annan, mindre restriktiv metod fungerar effektivt och yttrandefriheten och åsiktsfriheten respekteras, och i enlighet med detta,**
- a. ser till att brotten är tydligt definierade och tar på ett lämpligt sätt i beaktande behovet av att tillämpa straffrättsliga påföljder,
 - b. ser till att brottsrekvisiten definieras så att det går att tillämpa dem också när tekniken utvecklas,
 - c. ser till att åtal för dessa brott väcks på icke-diskriminerande grunder och att de inte utnyttjas för att tysta kritik av den officiella politiska linjen, politisk opposition eller religiösa övertygelser;
 - d. säkerställer att de som utsätts för hatretorik kan delta effektivt i förfaranden som rör hatretorik,
 - e. fastställer straff för dessa brott, som beaktar både de allvarliga följderna av hatretorik och behovet av en rätt dimensionerad reaktion,
 - f. övervakar hur effektivt klagomål undersöks och förövare åtalas, med mål att effektivisera denna verksamhet;
 - g. säkerställer effektiv samordning och samarbete mellan polis och åklagarmyndigheter,
 - h. erbjuder lämplig utbildning och möjliggör utbyte av god praxis mellan tjänstemän, åklagare och domare som handlägger ärenden som rör hatretorik,
 - i. samarbetar med andra stater för att hindra gränsöverskridande spridning av hatretorik, både i fysiskt och elektroniskt format.

